

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)
مدرسه علمیه امام خمینی (ره)
شهرستان بندر امام خمینی (ره)

نگاهی اجمالی به زندگینامه امام محمد باقر (ع)

سرکار خانم **استاد راهنما**
سهاد جادری

استاد داور
حجت الاسلام و المسلمین عبد الرضا آقاجری

سیده فاطمه **پژوهشگر** موسوی اصل

پاییز 1389

تَقْدِیم به :

تَقْدِیم به امام محمد باقر (علیه السلام)

نوری از انوار مطهر که رد پای وجودش را در زندگی ام حس کردم.

با تشکر:

از پدر و مادر که مرا در این مسیر که راه زندگی و حقیقت است قرار دادند

استاد گرامی خاتم جلدی ، همچنین دوست عزیزم خاتم گشتی که نهایت تشکر را از ایشان دارم .

چکیده

با حمد و سپاس و ثناء به درگاه باری تعالی و صلوات و درود بر روان پاک ائمه اطهار (علیه السلام) به اخص امام محمد باقر (علیه السلام) پرچم دار و سرچشمه دانش بشری که ایشان مسیری را آغاز کردند که امروز مادر تمام حوزه ها از دانش ایشان و فرزند گرامی ای شان امام صادق (علیه السلام) بهره می گیریم این جانب در تحقیق حاضر اجمالی از زندگی امام محمد باقر (علیه السلام) را در سه فصل بیان کردم. فصلی را اجمالی از ولادت تا شهادت آن امام که در ابتدا در مورد ولادت ایشان ، تبار و الای امام ، القاب ، همسران ، فرزندان امام بیان کردم . دستاوردهایی امام در طول امامت را ذکر کردم در مورد امامت امام باقر (علیه السلام) که از چند طریق ثابت شده :

1. از طریق امام سجاد (علیه السلام)

2. از طریق پیامبر به طور عمومی و خصوصی در حدیث جابر هم از طریق اهل سنت و هم شیعه . در ادامه چند نمونه از کرامتهای امام باقر علیه السلام را ذکر کردم در فصل بعد که فصل سیاسی می باشد . در ابتدا بینش امام و خط فکری ایشان در مدیریت جامعه و در شیوه مبارزاتی ایشان در ادامه مشی امام و وضعیت شیعه ، بیان مسأله تقیه و نظر امام در این باره

همچنین مواضع امام در قبال حکومت وقت و اینکه چرا امام قیام مسلحانه نکردند؟

همچنین موضع امام در برابر زمامداران خودسر ، در برابر دنیای مسیحیت و موضع امام در برابر مسائل اقتصادی که نمونه آن ضرب سکه بود را بیان کردم . در ادامه فصل ، خلفای هم عصر امام باقر (علیه السلام) را به 2 قسمت تقسیم کردم قبل از امامت ایشان و هم عصر امامت ایشان و در مورد هر کدام از خلفاء مختصری توضیح دادم . و در پایان فصل در مورد قیام زید بن علی بن حسین (علیه السلام) و شهادت ایشان و فلسفه نهی از قیام زید را بیان کردم .

و در فصل آخر فصل علم امام باقر (علیه السلام) ابتدا دیدگاه دیگر دانشمندان را در مورد امام باقر (علیه السلام) ذکر کردم و در ادامه به ذکر کلاس های درس و شاگردان امام باقر (علیه السلام) که چگونه و به چه تعداد می باشد و در آنجا به ذکر دو تن از روایان آن امام بسنده کردم . و بعد از آن جلوه های از معارف امام باقر (علیه السلام) ، درسهای عقیدتی و مبارزه با انحرافهای فکری و به ذکر مناظره و احتجاج ایشان که در این قسمت مناظره امام با استف مسیحیان و با خوارج را بیان کردم و در پایان فصل تبیین معارف اصولی دین توسط

کردن محافل علمی چهره ها ماندگاری چون زراره و چندین
هزار نفر دیگر را به اسلام تحویل دهند.

ایشان آغاز کننده نهضت عظیم علمی در اسلام و جهان
بودند در عصر ایشان چه مسلمان و غیر مسلمان ، چه شیعه و
غیر شیعه در مکتب امام ح اضر می شدند و از علوم ایشان
بهره می بردند.

آنچه از تمام زندگی امام محمد باقر (علیه السلام)
می توان نتیجه گرفت آن است در حال حاضر که عصر انفجار
اطلاعات و ارتباطات است در عصری که انسان در اوج بی نیازی
کاذب و در اوج شکوه علم و صنعت است به مردی همچون امام
باقر (علیه السلام) که علوم را بر ایمان دسته بندی کرده
و علوم واقعی را از توهمات ما نجات دهد نیازمند دنیای
که همچون کشتی سرگردان به ناکجا آبادی رود نیازمند مردی
هستیم همچون امام محمد باقر (علیه السلام) که راهنما و
ناخدای کشتی بشریت باشد.

فهرست منابع

❖ قرآن.

- ❖ دشتی ، محمد ؛ **نهج البلاغه** ، انتشارات وجدانی.
1. اکبر پور ، حبیب الله ، معجزات امام باقر علیه السلام ، نشر الف ، چاپ اول ، مشهد ، 1382.
 2. اردکانی ، احمد محیطی ، زرارہ بن اعین ، انتشارات دار الحدیث ، چاپ اول ، قم ، 1375.
 3. الہامی ، داوود ، امامان اہل بیت علیہم السلام در گفتار اہل سنت ، انتشارات مکتب اسلام ، چاپ اول ، بی جا ، پائیز 1377.
 4. الجندی ، عبد الحلیم ، پیشوای علم و معرفت ، مترجم عباس جلالی ، انتشارات زائر ، چاپ اول ، قم ، پاییز 1382.
 - ابن شہر آشوب مروی مازندرانی ، ابن جعفر محمد بن علی ، مناقب ال ابی طالب ، انتشارات ذی القربی ، ج 4 ، بی جا ، 1379 هـ . ش.
 5. الصدوق ، محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویہ ، الخصال ، صادق حسن زادہ ، فکر آوران ، چاپ اول ، قم ، 1388 هـ . ش.
 6. الطبرسی ، ابی منصور احمد بن علی بن ابی طالب ، الاحتجاج ، انتشارات ذی القربی ، چاپ ع ، قم ، 1431 هـ . ق.
 7. آل کاشف الغطاء ، محمد حسین ، آئین ما ، مترجم : ناصر مکارم شیرازی ، انتشارات امام علی بن ابی طالب (علیہ السلام) ، چاپ اول ، قم ، 1388.
 8. ترابی ، احمد امام باقر جلوه امامت در افق دانش ، انتشارات آستان قدس رضوی ، چاپ سوم ، مشهد ، 1385.
 9. پیشوایی ، مهدی ، سیرہ پیشوایان ، انتشارات توحید ، چاپ بیستم ، بی جا ، بہار 1387 هـ . ش.

طططططططط

10. کمپانی ، فضل الله ، حضر باقر العلوم عليه السلام ، انتشارات مفید ، چاپ اول ، بی جا ، 1386.
11. حیدری نراقی ، علی محمد ، رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) ، انتشارات مهدی زلّی ، چاپ اول ، قم ، زمستان 1384.
12. حائری یزدی ، محمد حسن ، جلوه های تقوا داستانهایی که از زندگانی امامان شیعه علیهم السلام ، انتشارات آستان قدس رضوی ، چاپ اول ، مشهد ، 1377.
13. جعفری ، حسین محمد ، تشیع در میسر تاریخ ، مترجم محمد تقی آیت الهی ، فرهنگ اسلامی ، چاپ 15 ، تهران ، 1387.
14. جعفریان ، رسول ، تاریخ خلفاء ، انتشارات دلیل ما ، چاپ دوم ، بی جا ، تابستان 1382.
15. صادقی اردستانی ، احمد ، زنان دانشمند و راوی حدیث ، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی ، چاپ اول ، قم ، بهار 1385.
16. صمیمی ، حبیب اله ، فضائل و شناخت معصومین اهل بیت علیهم السلام بالسلان اهل بیت علیهم السلام ، انتشارات صبا ، چاپ اول ، بی جا ، 1381.
17. صالحی ، عبد الله ، راهنمای سعادت و خوشبختی ، انتشارات مهدی یار ، چاپ اول ، قم ، زمستان 1379.
18. طباطبائی ، محمد حسین ، شیعه در اسلام ، به کوشش سید هادی خسروشاهی ، انتشارات : مؤسسه بوستان کتاب ، چاپ پنجم ، قم ، 1388.
19. ظهیری ، علی اصغر ، برگهای سیاهی از تاریخ ، انتشارات نهاوندی ، چاپ اول ، قم ، بهار 1378.
20. قمی ، شیخ عباس ، منتهی الامال ، انتشارات هجرت ، چاپ سیزدهم ، قم ، زمستان 1378.
21. قائمی ، دکتر علی ، در مکتب فجر دانش ها امام محمد باقر علیه السلام ، انتشارات امیری ، چاپ اول ، قم ، زمستان 1376.

22. کلینی ، ابی جعفر محمد بن یعقوب بن اسحاق ، اصول کافی ، مترجم محمد باقر کمره ای ، انتشارات اسوه ، چاپ چهارم ، بی جا ، 1379.
23. کریمیان ، منصور ، زندگانی امام باقر علیه السلام ، انتشارات اشرفی ، چاپ اول ، تهران ، 1379.
24. لجنه التألیف ، اعلام الهدایه ، ج 7 ، امام باقر علیه السلام ، مرکز الطباعة و النشر للمجمع العالمی لاهل البيت علیهم السلام ، الطبعة ثانیه ، بلا مکان ، 1425 هـ ق.
25. مستنبط ، سید احمد ، قطره ای از دریای فضائل اهل بیت علیهم السلام ، انتشارات حاذق ، چاپ ششم ، بی جا ، مهر ماه 1384.
26. مغنیه ، محمد جواد ، میثم و زمامداران خود سر ، مترجم مصطفی زمانی ، انتشارات برگ شقایق ، قم ، چاپ اول 1381.
27. موسوی و ادقانی ، سید احمد ، یاران کوچک حسین علیه السلام ، انتشارات قدیانی ، چاپ اول ، تهران ، زمستان 1377.
28. میر خندان ، سید حمید ، ابان بن تغلب ، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی ، چاپ اول ، بی جا ، پاییز 1376.
29. مدرسی ، علامه محمد تقی ، امامان شیعه و جنبشهای مکتبی ، مترجم حمید رضا آذیر ، انتشارات پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی ، چاپ دوم ، مشهد ، 1369.
30. محمدی ری شهری ، محمد ، میزان الحکمه ج 14 ، مترجم حمید رضا شیخی ، انتشارات دارالحديث ، چاپ چهارم ، قم ، 1383.
31. یعقوبی ، احمد بن اسحاق ابن واضح ، تاریخ یعقوبی ، ج 2 ، مترجم محمد ابراهیم آیتی ، انتشارات علمی و فرهنگی ، چاپ دهم ، تهران ، بها 1387.

ل